

ETT NYTT SKYDD FÖR SÅDD AV EKOLLON

Magnus Löf

Sådd av ek

Det är dyrt att plantera skog och det är därför angeläget att utveckla metoder som är mer kostnadseffektiva. Sådd av trädslag som producerar stora frön (nötter) har potentialen att vara en sådan metod eftersom de relativt snabbt kan producera stora stryktåliga plantor. Exempel på sådant trädslag är ek.

Man beräknar att sådd kan sänka förnyngningskostnaderna med minst femtio procent. Sådd av ek är emellertid i dagsläget en osäker metod eftersom framför allt olika smågnagare (möss och sork) ofta helt kan spolia föryngringen genom att på kort tid gräva upp, konsumera eller flytta stora mängder ekollon. De hittar de nedgrävda groende ekollonen med hjälp av sitt väl utvecklade doftsinne. I dagsläget används därför inte denna metod särskilt ofta. Många av våra äldre ekbestånd är däremot uppdragna genom sådd, men förr i tiden hade man råd att plocka stora mängder av ekollon, så vid flera tillfällen om sådden misslyckades och man använde dessutom gift för att bekämpa smågnagare. Gift i fält är numera förbjudet.

Ett nytt skydd

I Spanien har man nyligen utvecklat ett nytt skydd för ekollon vid sådd (Figur 1). Även där är det mycket viktigt att ta fram förnyngningsmetoder som inte kostar för mycket. Plantor är dyrt och kan vara svåra att etablera i ett torrt klimat. Man vill

därför tillämpa sådd av ek på stora arealer nedlagd betesmark eller efter barrskog. Skyddet som är 10 cm långt går troligtvis snart att köpa via ett företag i Spanien och kommer att kosta ca 1 krona. Det utgörs av två delar som sätts ihop och innesluter jord och ekollon. Konstruktionen gör att roten kan växa ut nedåt och skottet kan växa uppåt medan det näringsrika ekollonet skyddas mot predation. Målet är att sådd med detta skydd skall kunna mekaniseras för att minska kostnaderna. Det rapporteras ge i princip 100 % skydd mot predation

Figur 1. Skyddet är ca 10 cm långt och består av två delar som omsluter ekollon och jord. Rot och skott kan växa ut men ekollonet är skyddat mot predation av smågnagare. Källa: Castro et al. 2015.

av smågnagare, men vildsvin kan p.g.a. sin storlek gräva upp och förstöra ca 10 %.

Jag har nyligen lagt ut försök med detta skydd (Figur 2) och hoppas så småningom kunna rapportera hur skyddet fungerar under skandinaviska förhållanden. ■

Referenser

Birkedal, M., Fisher, A., Karlsson, M., Löf, M., Madsen, P. 2009. Rodent impact on establishment of direct seeded beech and oak on forest land. *Scandinavian Journal of Forest Research* 24: 298-307

Castro, J., Leverkus, A.B., Fuster, F. 2015. A new device to foster oak restoration via seed sowing. *New Forests*. DOI 10.1007/s11056-015-9478-4

Madsen, P., Löf, M. 2005. Reforestation in southern Scandinavia using direct seeding of oak (*Quercus robur* L.) *Forestry* 78: 55-64.

Magnus Löf
är professor i skogsskötsel vid Institutionen för sydsvensk skogsforskning, Sveriges lantbruksuniversitet.
magnus.lof@slu.se

Skydden är lätta att ladda med jord och ekollon samt är praktiska att bära med sig i fält. Foto Magnus Löf.